

Prosjekt «Kompetanseløft
Alternativ og Supplerende
Kommunikasjon (ASK)
i Stavanger kommune»

Jon Erik Næshorn, leder ASK, Stavanger PPT
Kari Engan Laberg, seniorrådgiver, Statped vest

STAVANGER KOMMUNE

Bakgrunn

- 22. Juni 2012 ble § 2-16 føyd til i Opplæringsloven. Denne fastslår at barn som har behov for ASK, har rett til opplæring i og med ASK. Samme tekst finnes også i Opplæringsloven §§ 3-13 (vg.opplæring), 4A-13 (voksenopplæring) og i Lov om private skoler 3-14.
- For å ivareta dette, trenger Stavanger kommune å styrke sin kompetanse om ASK.

Fra prosjektbeskrivelsen

- Det skal etableres en kompetansegruppe/ ressursgruppe innen fagfeltet alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK) bestående av fagpersoner fra PPT og Statped vest, samt ressurspersoner fra barnehager og skoler.
- Gruppen skal bistå i arbeidet med å bygge opp gode systemtiltak rundt konkrete brukere som gjør seg nytte av ASK.
- Videre skal de etablere og bistå inn i et nettverk av fagpersoner som arbeider med ASK-brukere i barnehager og skoler i Stavanger kommune.
- Prosjektperiode: 01.01.14 - 31.12.16

Hovedmål (fra prosjektbeskrivelsen)

- Kompetanseheving i alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK) i Stavanger kommune.

Delmål (fra prosjektbeskrivelsen)

- Kompetanseheving for ansatte i PPT slik at de i og etter prosjektperioden bedre kan veilede og rådggi personer som har faglig ansvar for barn med behov for ASK.
- Kompetanseheving for ansatte i barnehager, på skoler, på Ressurssenter for styrket barnehagetilbud og Dagsenter og avlastning, slik at de tidlig skal kunne identifisere, igangsette og tilrettelegge tiltak for barn og unge som har behov for ASK (0-16).
- Kompetanseheving for ansatte i Fysio- og ergoterapitjenesten slik at de i og etter prosjektperioden kan veilede og rådggi personer som har faglig ansvar for barn med behov for ASK.

Styringsgruppe (fra prosjektbeskrivelsen)

Styringsgruppen representerer prosjekteierne og skal være rådgiver for arbeidsgruppen.

Gruppen består av følgende representanter:

- 1 representant fra Statped
- 1 representant fra PPT
- 1 representant fra Oppvekst og levekår

Arbeidsgruppe (fra prosjektbeskrivelsen)

Arbeidsgruppen planlegger aktiviteter og gjennomføring av kompetanseheving.

Gruppen sikrer framdrift og bidrar til praktisk gjennomføring. Deltakerne rapporterer om utviklingen av prosjektet til sin nærmeste leder og drøfter aktuelle problemstillinger med vedkommende.

PPT er leder av denne gruppen og skal i samarbeid med Statped vest organisere og drifte prosjektet.

Statped vest har overordnet ansvar for det faglige innholdet i prosjektet. Arbeidsgruppen drøfter evalueringskriterier/ metoder for prosjektet.

Arbeidsgruppen består av:

- 4 representanter fra PPT
- 2 representanter fra Statped vest
- 2 representanter fra Fysio- og ergoterapitjenesten
- 1 representant fra SUS, Barnehabilitering Østerlide

Ressursgruppe (fra prosjektbeskrivelsen)

Ressursgruppen består av representanter fra arbeidsgruppen og fagpersoner i kommunen. På sikt skal ressurspersonene kunne stå for opplæring av annet personell i skoler og barnehager og Dagsenter og avlastning. Ressursgruppen består av:

- 5 representanter fra skoler
- 4 representanter fra barnehager
- 2 representanter fra Dagsenter og avlastning
- 2 representanter fra Fysio- og ergoterapitjenesten
- 2 representanter fra Statped vest
- 4 representanter fra PPT

Arbeidsformer (fra prosjektbeskrivelsen)

- Kursrekker/workshops
- CASE-drøftinger/erfaringsutveksling
- ASK-team og nettverksgrupper

Hva har skjedd

- Arbeidsgruppen etablert vår 2014:
 - Består av 4 fra PPT, 2 fra Statped Vest, 2 ergoterapeuter og 1 fra SUS, Barnehabilitering Østerlide
 - I tillegg deltar 2 representanter fra Oppvekst og levekår ved anledning.
 - Viktig med denne koblingen mot bevilgende/styrende organ i kommunen

Kursrekke/opplæringspakke

- Invitasjon sendt ut til skoler og barnehager januar 2014, ledere melder på deltakere
- Deltakere fra:
 - 7 barnehager
 - 7 skoler
 - Ressursenteret for styrket barnehagetilbud
 - Dagsenter og avlastning
 - Voksenopplæringen
 - Barnehabilitering Østerlide
 - PPT
 - Totalt 33 deltakere + arbeidsgruppen på 9 som er med på kursrekken.

Kursrekke

- 13/3-14: Generell innføring i ASK
- 28/4-14: Gjennomgang av aktuelt kartleggingsmaterieill og tester
- 22/5-14: Ulike kommunikasjonsløsninger med utgangspunkt i papirbaserte grafiske løsninger og håndtegn.
- 25/9-14: Samspill lek og kommunikasjon med fokus på Pegasus, Ulike ASK-verktøy/ tekniske verktøy, Språkmiljøets betydning
- 23/10-14: Formidlingsprosessen og søknad på ASK- hjelpemidler, inkl. prosedyrer og bruk av ulike skjema + utstilling av hjelpemidler v/ NAV Hjelpemiddelsentral Rogaland

Kursrekke

- 29/1-15: Presentasjon fra de ulike enhetene/ Språkmiljøets betydning for utvikling av kommunikasjon
- 11/3-15: Presentasjon fra de ulike enhetene/ Språkmiljøets betydning for utvikling av kommunikasjon
- 27/5-15: «God ASK», oppsummering av kursrekken

Besøksdag

- Arbeidsgruppen gjennomførte den 24/9-14 og 26/9-14 besøk i 6 barnehager og 6 skoler tilknyttet prosjektet for å få et inntrykk av hvordan de ulike enhetene har implementert ASK i sitt arbeid.
- Medlemmer fra Arbeidsgruppen hadde med en kort intervjuguide som ble gjennomgått, slik at vi fikk tilsvarende informasjon fra alle enheter
- Inntrykk etter besøkene samles og skal brukes i arbeidet med å tilpasse videre kompetanseheving

Refleksjonsnotat

- Deltakeren skulle i oktober 2014 skrive et notat:
 - Beskriv hvilke tanker som er gjort når dere tilrettelegger opplæringen i ASK/med ASK for et barn/en ungdom dere jobber med. Hvilke tanker/metodikk bruker dere, hva er fokus?
 - Tenk gjennom de forelesningene dere har deltatt på til nå. Har disse og i tillegg hvordan, endret opplegget/ metodikken dere bruker?
- Masse gode refleksjoner som både viste innsikt og avdekket områder vi må jobbe videre med

Presentasjon fra enhetene

- 29/1-15 og 11/3-15: de ulike enhetene (halvparten hver gang) presenterte sin enhet ved hjelp av f.eks. bilder, video, materiell og Powerpoint som viser hvordan de jobber med ASK

Notat til styringsgruppen november 2014

- ASK-team:
 - Ansvar for hurtig avklaring av ASK-behov hos enkeltbarn
 - Overordnet koordinerende ansvar for all ASK kompetanseheving i kommunen.
 - Representanter fra PPT og ergo-/fysio

Notat til styringsgruppen november 2014, forts.

- ASK Ressursgruppe
 - 4 ressurspersoner fra barnehage, 1 fra Ressurssenteret for styrket barnehagetilbud og 5 fra skole.
 - Egen kurspakke/kompetanseheving/oppfølging fra Arbeidsgruppen høsten 2015 og i 2016
 - Stå for opplæring i enklere/ordinære ASK problemstillinger til personell i barnehager, skoler
 - Nødvendig med noe frikjøp fra sine stillinger

Notat til styringsgruppen november 2014, forts.

- Demonstrasjons/ hospiteringssteder
 - Det inngås avtale med 2 barnehager og 3 skoler om at disse enhetene kan fungere som demonstrasjons-/hospiteringssted, slik at personell (med/uten barn) fra andre enheter kan følge Ressursgruppens medlemmer ved disse enhetene og motta praktisk kompetanse i et avtalt tidsrom.
 - Ønske om at Ressursgruppen kan reise ut, krever frikjøp

Notat til styringsgruppen november 2014, forts.

- Dagsenter/avlastning
 - Ligger ikke inn under «opplæring»/ PPT sitt ansvar
 - Hvem har ansvar for opplæring i ASK for ansatte og hvordan skal dette skje?
 - anbefaler at ansatte får ASK-opplæring da mange barn/unge/voksne tilbringer mye tid der

Notat til styringsgruppen november 2014, forts.

- Beholde ASK kompetanse i kommunen
 - I kommunen finnes det enkeltpersoner med høy og gjerne spesialisert kompetanse innen områder tilknyttet ASK.
 - Viktig at Stavanger kommunen har en strategi for å beholde denne kompetansen og utnytter den der den trenges uavhengig av hvor den enkelte ansatte jobber til daglig.
 - STA-barnehager og STOLT-skoler har i perioder ikke barn med en spesiell problemstilling, mens en annen barnehage/skole får inn barn som trenger denne spesielle kompetansen.
 - Skal inntaket til STA-barnehager og STOLT-skoler i noen grad styres og ikke kun overlates til foreldre? Skal det leges ordninger for ansatte med spesiell kompetanse, slik at disse kan helt/delvis flyttes til andre enheter der det er behov for deres kompetanse?

Notat til styringsgruppen november 2014, forts.

- Kompetanseheving for ergo-/fysioterapitjenesten
 - For noen barn/unge med store motoriske vansker som har behov for ASK, vil riktige og komplekse tiltak mht. bl.a. sittestilling/posisjonering og plassering av ASK-hjelpemidlet/jene være en nødvendig forutsetning for at disse personene i det hele tatt skal få tilgang til kommunikasjonshjelpemidlet og kunne kommunisere på best mulig måte.
 - Selv om det er mulighet for å henvise barn til f.eks. HABU i forhold til denne problemstillingen, er det viktig at kommunen selv har kompetanse, både for å kunne gjennomføre egen utredning og for å følge opp tiltak som kommer fra HABU.

Notat til styringsgruppen november 2014, forts.

- Økonomi
 - Ikke avsatt noen øremerkede midler til å gjennomføre tiltak i prosjektplanen eller overføre prosjektet til drift fra 1/1-17.
- Samhandling med styrende/bevilgende etater/organ i kommunen
 - Vanskelig å drive/planlegge et prosjekt og implementering mot drift uten samarbeid med de som bestemmer og «sitter på pengesekken»

Status

- Kurspakken avsluttes våren 2015
- ASK-team opprettes
 - Nærmere beskrivelse skal avklares med styringsgruppen
- ASK Ressursgruppe anbefalt opprettet, men uten ekstra økonomiske ressurser
 - Videre plan skal avklares med styringsgruppen
- Demonstrasjons-/hospiteringssteder anbefalt opprettet, men uten ekstra økonomiske ressurser
 - Nærmere beskrivelse skal avklares med styringsgruppen
- Dagsenter/avlastning er trukket ut av prosjektet
 - Ikke avklart i kommunen hvordan ansatte skal få ASK kompetanse